

Nr 7.

Av herr **Persson** i Fritorp, om meddelande av föreskrift att val av kommunalfullmäktige må under viss förutsättning kunna ske å kommunalstämma.

I den kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgas, att i kommuner med över 1,500 invånare skall med vissa undantag den kommun i kommunala angelägenheter tillkommande beslutanderätt uppdragas åt kommunalfullmäktige.

Det är säkerligen onödigt att här redogöra för det välbekanta sätt varpå dessa representanter skola väljas.

Däremot vågar jag förmena, att erfarenheterna från kommunalfullmäktigevalen 1919 och 1920 i många fall äro av den beskaffenhet, att en förändring till en väsentlig förenkling av dessa val är av ganska klara lämplighetskäl påkallad.

Jag åsyftar då närmast sådana kommunalfullmäktigeval där de olika partierna äro ense om en gemensam lista och där åtminstone ingen opposition är synlig; vartill tjänar då det till att sätta hela den omständliga valproceduren i gång? Jag tycker att det skulle vara alldeles nog, att vederbörande kommunalstämma slutgiltigt fastställer en dylik överenskommelse, varigenom man dels förebyggde obehagliga överraskningar av en liten klick, dels besparade valnämnden ett onödigt arbete, dels sluppe besvara resp. länsstyrelser med en ofta krånglig röstsammanräkning,

Ett särskilt drastiskt exempel hur det med nuvarande tillvägagångssätt kan gå skall jag andraga, ett fall från Junsele socken i Ångermanland, i tidningspressen återgivet sålunda:

Också ett kommunalfullmäktigeval.

Hur 16 ungdomar blevo fullmäktige i Junsele.

Vid de nu i Ångermanland pågående kommunalfullmäktigevalen har inträffat en episod, som väckt uppmärksamhet inom hela provinsen.

Inom Junsele socken hade samtliga partier vid gemensamt möte enats om att vid valet gå fram enligt det s. k. Ramsele-systemet, d. v. s. att endast en enda valsedel med de gemensamma kandidaterna skulle avlämnas under partibeteckningen »Samarbete 1920». Under de två dagar valet pågick avlämnades också endast denna enda valsedel, ända till 1 minut före vallokalens stängning, då 16 yngre väljare infunno sig och avlämnade lika många valsedlar med beteckningen »Våran rätt». Resultatet blir, att »våran rätt» besätter samtliga 12 fullmäktigeplatser, under det att den hela kommunen representerande valsedeln blir utan.»

Hade nu den ingångna överenskommelsen, som den väl bort, respekterats av kommunens röstberättigade, måste man som en komedi betrakta, att en valnämnd skall i föreskrivet antal timmar sitta i två dagar att taga emot denna enda valsedel.

Nu blev det i stället en överrumpling och det en sådan, att den inte bör få upprepas. I förbigående skall jag endast erinra om den »valtrötthet», som de många valen under senaste tid framkallat, och som visar, att den nuvarande rösträtten inte var så efterlängtdad av det svenska folket som reformens tillskyndare på sin tid gjorde gällande.

För att nu inte på minsta vis undertrycka en viss meningsriktning vill jag icke gå längre i mina önskningsar än, att endast i sådana fall, där fullständig enhällighet å kommunalstämma ernås, fullmäktigeval i nu föreskriven ordning skola vara obehövlige. Jag tror, att, om en sådan ordning för utseende av kommunalfullmäktige vore medgiven, den i stor utsträckning skulle användas; det är för så många osmakligt lägga politiska synpunkter på dessa val.

Jag tillåter mig därför föreslå,

att riksdagen måtte i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet införa den bestämmelsen, att kommunalfullmäktigeval måtte få äga rum å kommunalstämma i sådana fall, där alla i stämmans beslut deltagande röstberättigade äro om beslutet ense,

samt att vederbörande utskott måtte utforma lagtexten.

Stockholm den 17 januari 1921.

Sven Persson,
Fritorp.